

Hämeenlinnan kaupunki

Raportti ekosysteemityöstä 1-6/2020

Strategiayksikkö

Haapamäki Launo
10.9.2020

Sisällys

1. Kertaustaustaan	2
2. Tilannekatsaus	4
2.1. Koronaepidemia.....	4
2.2. Esimerkkejä hyvästä tekemisestä	4
PARKKI Business Park.....	4
Matkailun kehittämisanalyysi ja suuntaviivat elinkeinon edistämiseen	5
Yrityshautomon valmistelu	5
Innovaatiokaupunki Hämeenlinna –hankesuunnittelu	6
Moreeni-Rastinkankaan yritysalue	6
Open Bioeconomy Week	6
Pidempiaikaiset kumppanuudet	7
2.3. Havaittuja kehittämistarpeita	7
Ekosysteemien hierarkkinen asema	7
Viestintä	8
Resursointi	8
Tavoiteasetanta ja prioriteettien määrittely	9
3. Elinvoimaa ekosysteemeistä	10
3.1. Kaupungin rooli.....	10
4. Matkailu ja tapahtumat	12
5. Kestävä biotalous.....	14
6. Uudistuva teollisuus.....	18
7. Älykkäät palvelut.....	21
8. Mahdollistava kaupunki	23

1. KERTAUS TAUSTAAN

Ekosysteemien valmistelu käynnistyi syksyllä 2018 kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti yhteistyössä kaupungin, Linnan Kehityksen, HAMK:n sekä Tavastian kesken.

Tausta-aineistona hyödynnettiin aikaisempaa selvitystä Hämeenlinnan seudun elinvoimasta. Sen perusteella oli löydettävissä viisi kehitettävää elinvoimateemaa, jonka pohjalta ekosysteemit muodostettiin; uudistuva teollisuus, kestävä biotalous, älykkäät palvelut, matkailu ja tapahtumat sekä mahdollistava kaupunki. Ekosysteemityön visioksi työn tuloksena muodostui:

Luodaan Hämeenlinnasta 20-40-vuotiaille osajille kiinnostava asuin-, opiskelu- ja työpaikka-alue.

Perustelut visiolle olivat seuraavat:

- Nuoria, etenkin korkeakoulutettuja, houkuttelee tietointensiiviset työpaikat
- Ammatillisesta koulutuksesta valmistuvat sijoittuvat kyllä hyvin alueen työpaikkoihin, mutta korkeakoulutuksen saaneille ei ole tietointensiivisiä työpaikkoja.
- Tällä hetkellä 20-44-vuotiaiden osuus on laskenut Hämeenlinnassa aina 1990-luvun lamasta lähtien.
- Kestävä kehitys on nuorten arvoissa tärkeimpiä
- Matkailu elävöittää kaupunkia ja tuo kaivattua pöhinää

Jokaisella ekosysteemillä on vetäjä ja jokainen ekosysteemi tarvitsee toimiakseen oman suunnitelman eli roadmapin, jota päivitetään ekosysteemissä yhteistyössä. Toimintaa puolestaan seurataan sekä ohjataan ohjausryhmän kautta. Kokoonpano esitetty alempana.

Ekosysteemien vetäjät 2020:

- Uudistuva teollisuus: Kari Saarinen (Linnan Kehitys)
- Kestävä biotalous: Annukka Pakarinen (HAMK)
- Älykkäät palvelut: Timo Väliharju (COSS ry)
- Matkailu ja tapahtumat: Seppo Saarinen
- Mahdollistava kaupunki: Markku Rimpelä (Hämeenlinnan kaupunki)

Ekosysteemityön ohjausryhmä 2020:

- Hämeen liitto: Anna-Mari Ahonen
- Tavastia: Jouni Haajanen
- Hämeenlinnan kaupunki: Timo Kenakkala
- Hämeenlinnan kaupunki: Juha Isosuo
- Hämeenlinnan kaupunki: Markku Rimpelä

- Linnan Kehitys: Kari Saarinen
- HAMK: Pertti Puusaari
- OP: Mika Helin
- HämeenKauppakamari: Jussi Eerikäinen
- Hämeen Yrittäjät: Juha Haukka
- TE-Toimisto: Eija Mannisenmäki

Kokouksissa mukana lisäksi ekosysteemien vetäjät sekä vs. strategiapäällikkö Launo Haapamäki.

2. TILANNEKATSAUS

Toinen toimintavuosi on käynnistynyt vauhdikkaasti ja pitänyt sisällään monenlaisia muutoksia henkilötasolla ja toimintaympäristössä. Edellisvuoden kokemusten perusteella kehitettävää löytyi erityisesti ekosysteemityön vakiinnuttamisen, yhteistyön tiivistämisen sekä viestinnän tehostamisen ja yksinkertaistamisen suhteen. Paikallisen ja seutuyhteistyön tiivistäminen nähtiin myös tärkeäksi varsinkin matkailun ja yrityspalvelujen osalta.

Verkostomainen kehittäminen on tunnistettu hyväksi työtavaksi ja se noudattaa alati voimistuvaa trendiä kuntasektorilla. Hämeenlinna on hyvissä asetelmissa, mutta toimintaa on kehitettävä edelleen. Ekosysteemityötä ei pidä ajatella erillisenä elinvoimakehittämisen työkaluna, vaan suoraan tai välillisesti lähes kaikkien kaupungin toimintaan linkittyvänä toimintatapana.

2.1. Koronaepidemia

Alkuvuonna käynnistynyt koronaepidemia vaikutti monella tapaa myös ekosysteemien arkitoimintaan. Hyvien digitaalisten työkalujen, kaupungin nopean toiminnan, ekosysteemiverkostojen joustavuuden sekä ennakkoluulottomuuden ja hyvien etätyöskentelykäytänteiden avulla työtä on kuitenkin pystytty jatkamaan muuttuneissa olosuhteissa kohtuullisen hyvin.

Olisi virhe olettaa, etteikö korona olisi lainkaan heikentänyt ekosysteemien toimintaedellytyksiä tai toimintasuunnitelmien toteuttamista. Epidemia on osin laittanut suunnitelmia, prioriteetteja ja aikatauluja kokonaan uusiksi.

2.2. Esimerkkejä hyvästä tekemisestä

[PARKKI Business Park](#)

Alkuvuoden merkittävä onnistuminen on ollut yhteistyössä synnitetty PARKKI Business Park, joka kokoaa saman katon alle lukuisia elinkeinokehittämiseen kytkeytyviä toimijoita matalalla kynnyksellä. Potentiaali konseptissa on valtava ja konkretisoituu askel askeleelta, mikäli toimijat sitoutuvat konseptin edelleen kehittämiseen.

Parkki on jo vahvistanut yhteisöllisyyttä ja synnyttänyt synergiaetuja, kun eri toimijat sijaitsevat fyysisesti samoissa tiloissa lähellä toisiaan. Tiedonvaihto on nopeampaa ja välittömämpää, näkyvyys sekä saavutettavuus paremmalla tasolla ja asiakaspalvelua on kyetty sujuvoittamaan.

Konsepti on yksi kaupungin näyteikkunoista varsinkin elinkeinoelämän ja muiden kuntien suuntaan ja herättänyt jo laajalti mielenkiintoa. Parkin toimintaa on tarkoitus jatkossa kehittää palvelemaan vieläkin paremmin kaupungin ja verkostojen elinvoimatyötä. Erilaisten palvelupolkujen rakentaminen on kiinnostava mahdollisuus.

Matkailun kehittämisanalyysi ja suuntaviivat elinkeinon edistämiseen

Analyysin perusteella kehitettävää löytyi erityisesti elinkeinon kehittämisessä, toiminnan selkeässä organisoinnissa, digitaalisessa näkyvyydessä, matkailuhankkeiden koordinaatiossa sekä alan yritysten omassa kehittämisvalmiudessa. Näihin teemoihin olisi matkailuekosysteemin, kaupungin sekä Linnan Kehityksen yhteistyössä tarkoitus tarttua. Kaupunginhallituksen kesäkuisen päätöksen mukaisesti matkailuelinkeinon edistäminen siirtyy Linnan Kehitys Oy:lle.

Analyysi tarjoaa eväitä matkailuelinkeinon kehittämiselle niin, että matkailussa piilevää potentiaalia olisi vihdoin mahdollista realisoida nykyistä voimakkaammin ja vastata kentän toiveisiin. Päätöksen myötä Linnan Kehitys ei kuitenkaan myy yritysten palveluita, vaan elinkeinoelämän omaa aktiivisuutta ja oma-aloitteisuutta tarvitaan.

Onnistuminen sekä konkreettisten tulosten aikaansaaminen edellyttää toiminnalle selkeitä tavoitteita mittareineen, asenteellista kulttuurimuutosta, hyvää suunnitelmaa, sujuvaa tiedonkulkua eri toimijoiden välillä, paikallisia ja seudullisia yhteistyövalmiuksia, yritysten aktiivisuutta sekä tavoitteita vastaavaa resursointia.

On tärkeää arvioida tarkkaan, mihin matkailuhankkeisiin lähdetään mukaan ja millaisia matkailun kehittämishankkeita olisi syytä hakea ja toteuttaa itse tai yhteistyössä esimerkiksi naapurikuntien kanssa. Esimerkiksi yritysryhmähankkeet ovat erinomainen ja kustannustehokas työkalu elinkeinoelämän tuotteiden, osaamisen ja verkottuneisuuden parantamiseksi.

Yrityshautomon valmistelu

Yhteistyössä valmisteltu korkean osaamisen yrityshautomokonsepti on ollut innostusta ja pöhinää herättänyt projekti jo nyt ja jalostaminen jatkuu. Kantava ajatus on ollut synnyttää ja houkutella paikkakunnalle erityisesti korkean osaamisen työpaikkoja ja tekijöitä sekä sitouttaa esimerkiksi Hämeen ammattikorkeakoulusta valmistuvia ammattilaisia seudulle, mikä vastaa myös kaupungin strategiaan tavoitteisiin.

Suunnitteluprosessi on edennyt hyvin ja yhteishenki hautomon valmistelemiseksi päätöksentekoon on vahva. Hautomokonseptin jatkojalostuksessa on tärkeää huomioida jo olemassa olevien yritys- ja työelämäpalveluiden tarjonta sekä niiden kytkeytyminen suunniteltavaan hautomokonseptiin. On myös tärkeää huomioida kaupungin muut tärkeät yhteistyökumppanit, kuten vaikkapa Tavastian koulutus- ja osaamiskirjo.

Hautomon perusajatus on a) synnyttää, sparrata ja skaalata ennen kaikkea korkeaan osaamiseen kytkeytyviä liiketoimintaideoita ja –konsepteja b) tarjota erilaisia tuettuja polkuja kohti yrittäjyyttä tai yritystoiminnan uudistamista sekä c) kohtauttaa korkean osaamisen työpaikkoja ja tekijöitä. Taustalla on kokemukset ja selvitykset, joiden perusteella Hämeenlinnasta uupuu erityisesti korkean osaamisen yritystoimintaa ja työpaikkoja.

Innovaatiokaupunki Hämeenlinna –hankesuunnittelu

Hämeenlinnan kaupunki ja Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK) ovat yhdessä suunnitelleet hanketta innovaatioekosysteemin muodostamiseksi paikkakunnalle. Suunnitelmassa yhdistyvät kaupungin ekosysteemit toiminta sekä vahva ammattikorkeakoulu kansallisine ja kansainvälisine verkostoineen. Perusta rakentuisi kahdelle strategiselle kärjelle; bio- ja kiertotalouden älykkäisiin ratkaisuihin sekä avoimen ja älykkään teknologian kansainväliseen osaamiskeskittymään.

Innovaatioekosysteemin suunnittelemisen on edelleen tiivistänyt kaupungin ja ammattikorkeakoulun välistä yhteistyötä. Ekosysteemin kautta tavoitellaan uudenlaista, entistä monimuotoisempaa tutkimusta ja sen välitöntä jalkauttamista yritysten ja kuntien kehittämistyöhön, veto- ja pitovoimaa, Hämeenlinnan vahvempaa asemaa kansallisella innovaatio- ja koulutus kentällä sekä uutta liiketoimintaa ja työpaikkoja.

Moreeni-Rastinkankaan yritysalue (yhteistyössä Janakkalan kunnan kanssa)

MORE:n alueen kehittäminen on edistynyt selkein ja konkreettisin askelin. Alueesta on jo kasvanut vetovoimainen ja kiinnostava, hyvin verkottunut yritysalue, jonne sijoittuneet yritykset ovat olleet halukkaita edelleen laajentamaan ja kehittämään liiketoimintaansa. Alueelle on muodostunut omia kaupallisia ekosysteemejään eri toimijoiden välillä.

MORE on tällä hetkellä noin 860 hehtaarin yritysalueesta, jossa toimii 80 yritystä. Työpaikkoja on syntynyt tähän mennessä noin 1400. Tavoitteena on että 2030 -luvulle mentäessä alue kasvaa edelleen ja työllistää jopa yli puolet nykyistä enemmän työntekijöitä. Käynnissä on useita neuvotteluita uusista toimijoista, jotka liittyvät esimerkiksi teollisuusrakenteisiin, muoviin, tuhkaan ja betoniin.

Open Bioeconomy Week

Open Bioeconomy Week on erityisesti älykkäiden palveluiden sekä biotalouden ekosysteemeissä kehitelty tapahtumakonsepti. 29.-30. syyskuuta järjestettävä tapahtuma kokoaa yhteen äly- ja avoimen teknologian sekä biotalouden asiantuntijoita, yrityksiä ja tutkijoita tavoitteenaan luoda uudenlaisia yhteistyömuotoja, verkottumista, tutkimusta ja liiketoimintaa. Samalla tapahtuma vahvistaa Hämeenlinnan kansainvälistä näkyvyyttä kyseisillä sektoreilla pitkässä juoksussa.

Kuluvana vuonna tapahtuma toteutetaan koronasta johtuen verkkokonferenssina, mutta ensi vuodesta alkaen tapahtuma on tarkoitus järjestää paikan päällä Hämeenlinnassa. Esimerkiksi Parkki tarjoaa tähän hyviä tiloja.

Puhujina on useita kansainvälisiä ja kotimaisia asiantuntijoita ja tänä vuonna teemoina ovat mm. sininen biotalous, hiilijalanjälkilaskelmat, ravintotuotantoketjut sekä työpajoissa mm. energiantuotanto ja -kulutus, materiaalikierron sekä liikkuminen ja yhdyskuntarakenne. Lue lisää: <https://openbioeconomyweek.org/>

Oma-aloitteinen paikallinen yritysjoukko on lähestynyt kaupunkia ehdottaakseen bio- ja kiertotalousseminaarin järjestämistä Hämeenlinnassa vuosittain. Ehdotus on samankaltainen Open Bioeconomy Week –tapahtuman kanssa, joten parhaillaan selvitetään tapahtumien yhdistämistä.

Pidempiaikaiset kumppanuudet

Linnaseutu ry:n kautta rahoitettava pitäjien elinvoiman kehittäminen on hyvä esimerkki verkostomaisesta yhteiskehittämisestä. Hämeenlinna on rahoittanut toimintaa tänä vuonna päättyvällä ohjelmakaudella yhteensä noin 400 000 eurolla, mutta pitäjiin on kanavoitunut noin 1,1 miljoonaa euroa erilaisiin elinvoimaisuutta ja aktiivisuutta edistäviin hankkeisiin.

Uudella ohjelmakaudella painopiste on entistä enemmän esimerkiksi bio- ja kiertotalouteen sekä digitalisaatioon liittyvissä hankkeissa, mikä palvelee entistäkin paremmin kaupungin strategisia tavoitteita ja kilpailukyvyyn kehitystä.

Toinen esimerkki on HAMK Tech (ohutlevykeskus) -yhteistyö, jossa Hämeen ammattikorkeakoulun ohutlevy- ja teräsrakentamisen tutkimustoiminnalla tuetaan paikallisten yritysten liiketoiminnan ja tuotteiden kehitystä ja samalla etsitään uusia innovaatioita teräsrakentamisen saralla.

HAMK Tech hyödyntää koulutuksessa ja tutkimuksessaan esimerkiksi modernia 3D-teknologiaa. Esimerkki konkretiasta on erilaisten rakenteiden ja rakenneosien kuormankantokykyyn sekä lujuteen liittyvä tutkimus ja kehittäminen, jossa materiaaleina voivat olla esimerkiksi teräs, betoni, puu, komposiitit ja muovit. Toiminta palvelee suoraan mm. MORE:n yritysalueen kehitystä.

Vanajavesikeskuksen kanssa on myös harjoitettu aktiivista yhteistyötä. Keskus hoitaa Hämeen vesiä ja kulttuurimaisemaa, tukee edellä mainittuun liittyvän yritystoiminnan kehitystä sekä vaikuttaa aktiivisesti ilmastomuutokseen liittyvissä kysymyksissä seudulla. Vanajavesikeskuksen toiminta on tukenut matkailusektorin toimintaedellytyksiä ja mahdollistanut kasvua. Koko potentiaalia ei ole vielä hyödynnetty.

2.3. Havaittuja kehittämistarpeita

Ekosysteemien hierarkinen asema

Kaupungilla on sopimukset jokaisen ekosysteemivetäjän kanssa. Heidän taustansa ja suhde kaupunkiorganisaatioon eroavat hieman toisistaan, mutta kyse on ekosysteeminsä alan verkostoituneista asiantuntijoista.

Ekosysteemit eivät ole hierarkinen osa kaupunkiorganisaatiota, mikä on tämän tyyppisessä toiminnassa normaalia. Tilanne voi kuitenkin aiheuttaa hämmennystä verkostossa ja toimenpiteitä suunniteltaessa. Ekosysteemien roolia suhteessa kaupunkiorganisaatioon ja ekosysteemivetäjien sopimuksia tulisi vielä tarkentaa. Lisäksi vetäjien toimintatapoja olisi osin tarvetta yhtenäistää.

On tärkeää ymmärtää ekosysteemikehittäminen kaupungin kaikkeen toimintaan tavalla tai toisella linkittyvänä toimintatapana, ei erillisenä konseptina. Ekosysteemityötä ei pitäisikään jatkossa tarkastella erillisenä, vaan täydentävänä osana kaupungin ”normaalia” toimintaa. Tässä mielessä termit voitaisiin unohtaa ja puhua vain yhteisestä tekemisestä.

Ekosysteemien työ liittyy monilta osin ja ideoiden sparrausta toteutetaan jo nyt paljon yhdessä. Hankkeiden ja toimenpiteiden suunnittelussa voisi entistä enemmän kytkeä yhteen eri ekosysteemien ja kaupungin asiantuntemusta. Olisi myös synergian ja tulosten kannalta hedelmällisempää, mikäli vetäjät työskentelisivät säännöllisemmin yhdessä tiiminä. Nyt rooli saattaa olla melko yksinäinen, vaikka tukeakin on saatavissa.

Erillisten ekosysteemien tai teemojen sijaan tulisikin vielä vahvemmin korostaa yhteistyön rajapintojen löytämistä niin ekosysteemien kuin kaupungin yksiköidenkin välillä.

Viestintä

Viestintä mainitaan ekosysteemivetäjien sopimuksissa, mutta tätä vastuuta olisi syytä vielä avata ja laajentaa. Valmistettava ekosysteemien viestintäohje on yksi työkalu viestinnän kehittämiseksi. Se on kuitenkin vain yksi työkalu. Viestintää on vielä lisättävä ja monipuolistettava, vaikka askeleita oikeaan suuntaan onkin otettu. Mahdollistava kaupunki – ekosysteemi sekä kaupungin viestintäyksikkö pystyvät tukemaan viestinnässä.

Selkeä, säännöllinen ja uskottava viestintä on kiistattomassa roolissa, kun elinvoimatyön painoarvoa perustellaan tiukassa taloustilanteessa ja toimintaan pitäisi saada mukaan lisää yrityksiä. Työtä on jossain määrin kritisoitu hankalista termeistä ja rohkeiden visioiden viljelystä. Näkymää pidemmälle tulevaisuuteen on tietenkin oltava, mutta tärkeintä juuri nyt on panostaa pienistäkin konkreettisista edistysaskeleista viestimiseen.

Resursointi

Toimintaan on odotuksiin ja tavoitteisiin nähden resursoitu liian vähän. Tavoitteita tulisi joko tarkistaa alaspäin, konkretisoida ja jakaa pienemmiksi stepeiksi tai resursseja vahvistaa. Ekosysteemivetäjillä on laskennallisesti 1-2 työpäivää viikossa varattu ekosysteemityölle. Vetäjien työaika kuluu omiin ns. varsinaisiin tehtäviin ja tehtävät saattavat viedä voimavaroja sekä aikaa myös ekosysteemityöltä.

Ekosysteemeillä ei ole kyllin selkeästi asetettua omaa tai yhteistä määrärahaa, mikä helpottaisi toiminnan suunnittelua ja aikataulutusta. On myös hankalaa tarttua vuoden aikana tarjoutuviin potentiaalsiin projekteihin, hankkeisiin tai muihin yhteistyöesityksiin ellei ekosysteemityölle ole varattu resursseja tämän tyyppiseen ad-hoc -toimintaan.

Rahoitusta voidaan hakea kaupungilta erikseen hankkeisiin, joita arvioidaan suunnitelman perusteella tapauskohtaisesti ja talouden realiteettien pohjalta. Tarkoitus myös on, että ekosysteemityötä rahoitetaan ulkopuolisen rahoitushaun kautta. Resursointi kaipaakin kuitenkin vielä tarkennusta.

Tavoiteasetanta ja prioriteettien määrittely

Ekosysteemeille tulisi asettaa vähemmän ja selkeämmin mitattavissa olevia tavoitteita. Työtä on siis priorisoitava voimakkaammin eikä kaikkia toimenpiteitä ole mahdollista käynnistää tai toteuttaa yhden vuoden aikana.

Aikatauluttaminen sekä toimintasuunnitelma ovat kriittisiä, vaikka niitä tuleekin voida päivittää vuoden aikana. Määrällisesti mitattavien tavoitteiden lisäksi on tärkeää, että ekosysteemeillä on oma ja/tai yhteinen visio sekä siihen pohjautuvia päämääriä, joita pyritään edistämään erilaisin enemmän tai vähemmän mitattavissa olevin toimenpitein. Määrällisten mittareiden lisäksi laadullinen arviointi on tilanteesta riippuen toimiva työkalu.

3. ELINVOIMAA EKOSYSTEEMEISTÄ

Oleellisinta tekemisessä on konkreettinen yhdessä tekeminen tahojen kesken, jotka täydentävät toisiaan erilaisin ominaisuuksin ja jakavat yhteisiä tavoitteita tai intressejä.

Ekosysteemityö eroaa perinteisesti ajatellusta elinkeinopolitiikasta ja voi tarkoittaa useita erilaisia toimenpiteitä tilanteesta riippuen, minkä vuoksi sen kuvaaminen on haasteellisempaa. Tämä ei toki tee työstä väheksyttävämpää. Päinvastoin ekosysteemi-/verkostomainen elinvoimapolitiikka on yleistynyt trendi, sillä resurssien vähetessä ja toimijoiden keskinäisriippuvuuden tiivistyessä myös kehittäminen tapahtuu entistä enemmän verkostoissa.

Ekosysteemi on olemassa tuottaakseen toimijoilleen omaa ja yhteistä lisäarvoa, oli se sitten liiketoiminnallista, tutkimuksellista tai vaikkapa yhteisöllistä. Kyse on kevyestä rakenteesta, jonka energiaa tai resursseja ei juurikaan kulu pakollisen byrokratian pyörittämiseen, vaan resurssit ohjataan suoraan lisäarvoa synnyttäviin hankkeisiin, ideointiin tai kokeiluihin. Samalla ekosysteemi synnyttää merkittävämmät ja laajemmat resurssit kuin yksin tehdessä.

Avainsana on keskinäinen luottamus, avoimuus ja sitoutuminen. Verkosto voi olla vain niin tulokellinen, kuin sen jäsenet ovat sitoutuneita. Luottamuksen ja sitoutumisen rakentaminen vaatii aikaa ja uskottavaa suunnitelmaa.

3.1. Kaupungin rooli

Kaupungin rooli kehittämistyössä on herättänyt keskustelua, mutta välttämättä kaupungin mukanaan tuomaan painoarvoa ja uskottavuutta saati verkostomaisen kehittämisen luonnetta ei täysin ymmärretä. Hyvän suunnittelun peräänkuuluttaminen sekä tekemisen sparraaminen on kuitenkin tärkeää.

Tutkimusten valossa ekosysteemikehittäminen pääsääntöisesti edellyttää toimiakseen koordinaattoria tai organisoijaa, joka liimaa verkostoa yhteen ja auttaa sitä jäsentämään yhteisiä tavoitteita ja toimenpiteitä.

Kaupunki luontevana koordinaattorina toimii monenlaisen tekemisen ja kehittämisen mahdollistajana ja ikään kuin ”yhden luukun palvelupisteenä”. Kaupunki kokoaa monimuotoiset resurssit (tietotaito, taloudelliset resurssit, tilat ja työkalut, kontaktit, käsiparit, tietolähteet, ym.) ja tarjoaa niitä työkaluiksi yhteiselle kehittämistyölle.

Ilman kaupungin osallisuutta, koordinaatiota ja mahdollistavaa roolia kehittämistoiminta jäisi oleellisesti vajavaisemmaksi ja olisi haastavampaa. Se myös alentaisi elinkeinoelämän luottamusta kaupungin kilpailu- ja toimintakykyyn, mikä puolestaan heijastuisi negatiivisesti esimerkiksi elinkeinoelämän omaan kehittämisvalmiuteen, sijoittumishalukkuuteen, verokertymään, palvelumaksuihin, palvelutasoon ja –saatavuuteen sekä kaupunkibrändiin.

Kokemusten ja tutkimustenkin mukaan kunnan tulee olla aktiivisesti mukana kehittämistyössä ja omaksua elinvoimapolitiikka toimintansa keskeiseksi osaksi. Tavat ja muodot ovat toki viime kädessä kuntien itsensä päätettävissä.

Kuntasektorin kilpailun sekä taloustilanteen kiristyminen vuosi vuodelta edellyttävät, että asioita tehdään entistä enemmän yhdessä. Taloudellisista haasteista huolimatta Suomi on edelleen täynnä kuntia, jotka panostavat voimakkaasti kehitystyöhön.

Samalla on kyettävä asettamaan elinvoimatyöhön kohdistetut resurssit oikeisiin mittasuhteisiin. Yleisesti ottaen elinvoimatyön panostukset ovat esimerkiksi peruspalveluun verrattuna varsin maltilliset, vaikka juuri elinvoimatyön kautta osaltaan varmistetaan myös peruspalveluiden rahoituspohjaa.

Kaupunki tarvitsee taloutensa tasapainottamiseksi myös suunnitelmallisia ja uskottavia panostuksia elinvoimatyöhön, vaikka ennakoarviointi voi tilanteesta riippuen olla joskus myös haastavaa.

4. MATKAILU JA TAPAHTUMAT

Kerro lyhyesti miten työ on edennyt vuoden alusta ja mitä ekosysteemin osalta on tapahtunut? Millaisia vaikutuksia koronalla on ollut?

Matkailu-ekosysteemin vetovastuu vaihtui maaliskuussa ja ekosysteemityö on aloitettu käytännössä uudelta pohjalta. Vetovastuun vaihtumisen jälkeen on mm. toteutettu perusteellista toimintaympäristö- sekä tarveanalyysiä Hämeenlinnan ja seudun matkailun kehittämistarpeista.

Tällä hetkellä toimivin ratkaisu on tukeutuminen jo toimiviin organisaatioihin, joita ovat seudulliset elinkeinoyhtiöt. Hämeenlinnan seudun osalta ko. organisaatio on Hämeenlinnan kaupungin omistama Linnan Kehitys Oy. Kaupunginhallitus päätti matkailun kehittämisvastuun siirtämisestä yhtiölle kesäkuussa ja asian valmistelu on käynnissä ekosysteemin, kaupungin ja Linnan Kehityksen yhteistyönä.

Matkailuklusterin/elinkeinoon kehittämisen liittäminen yhtiön toimintaan edellyttää yhtiössä uutta resursointia, uudenlaista strategiaa ja toimintasuunnitelmaa, tehtäväkuvien tarkastelua ja mahdollisia päivityksiä sekä uutta rekrytointia. Rahoitus voidaan osoittaa Elinvoimaa Hämeeseen ry:n sopimuksesta säästävistä rahoituksesta sekä siirtämällä jatkossa painotusta ulkoisten matkailuhankkeiden rahoittamisesta vahvemmin omaan toimintaan ja hankkeistamaan itse.

Analyysin ja kokemusten valossa maakunnallisen matkailun kannalta on tarkoituksenmukaista, että seudulliset elinkeinoyhtiöt muodostavat yhteisen maakunnallisen toimintamallin. Maakuntaliiton yhteyteen on mahdollista muodostaa maakunnallinen matkailun neuvottelukunta, jonka tehtävänä olisi mm. matkailuun liittyvän hanketoiminnan koordinointi.

Korona on lähinnä tässä vaiheessa vaikeuttanut sidosryhmäkontaktointia. Epidemian alkuvaiheessa toimijoilla meni energia selviytymiseen ja kesän aikana kaikki energia on ollut liiketoiminnan pyörittämisessä kotimaan matkailun kasvettua räjähdysmäisesti. Toisaalta koronan muuttama toimintaympäristö ajaa väkisinkin myös muutokseen etenkin mara-alalla, mikä on myös hyvä asia ekosysteemin rakentamisen näkökulmasta.

Kerro lyhyesti miten olet suunnitellut jatkaa ekosysteemin vetämistä syyskaudella 2020?

Ensi vuoden toimintasuunnitelma ja vuosikello työstetään syksyn aikana. Toimenpiteiden suunnittelemisen ja aikatauluttamisen ovat keskeinen osa onnistumista matkailun kehittämisessä. Samalla tavoitteena ovat sidosryhmäyhteistyön uudelleen käynnistäminen ja toimivan toimintamallin hakeminen sekä matkailuekosysteemiverkoston ja kaupungin yksiköiden ja toimialojen sitouttaminen pidemmän aikavälin yhteistyöhön. Tähän liittyen myös ekosysteemien keskenäinen yhteistyö on tärkeää..

Kerro lyhyesti missä vaiheessa ekosysteemin pidemmän tähtäimen suunnitelma (roadmap) on tällä hetkellä?

Rakennetaan osittain uusiksi muuttuneen tilanteen tarjoamien mahdollisuuksien pohjalta. Toteutetaan loppuvuoden aikana samalla, kun suunnitellaan toimenpiteitä ensi vuodelle.

Millaisia haasteita näet ekosysteemin vetämisessä ja miten näihin haasteisiin voitaisiin vastata?

Nyt ollaan niin laaja-alaisten, hallintoalueet, eri liiketoiminta-alat ja kuntarajatkin ylittävien asioiden äärellä, että jää harkittavaksi mitä priorisoidaan, että päästään nykyresursseilla eteenpäin.

Linnan Kehityksen tehtävän tarkka määrittely ja sisäistäminen, päämäärän ja tavoitteiden kirkastaminen ja tarvittavien mittareiden asettaminen on ensiarvoisen tärkeää.

Seutukuntayhteistöhön tarvittaneen myös kaupungin apua.

Millaisia mahdollisuuksia näet ekosysteemin kehittämisessä syksyllä 2020?

Hämeenlinna seutukuntineen on matkailunäkökulmasta mahdollisuuksia täynnä. Paljon riippuu yhteistyö- ja muutosvalmiudesta ja nähdäänkö käsillä oleva momentum? Halutaanko siihen tarttua?

5. KESTÄVÄ BIOTALOUS

Kerro lyhyesti miten työ on edennyt vuoden alusta ja mitä ekosysteemin osalta on tapahtunut? Millaisia vaikutuksia koronalla on ollut?

Työ on edennyt monella saralla ja laaja biotalous on saanut kaupungissa näkyvyyttä hiilipuutarhoissa, biohiilen ympärillä, maaseudun elinvoiman selvitystyössä. Rahoitushakemuksia eri tahojen kanssa on tehty useita.

Kestävän biotalouden konkreettiset tulokset koostuvat:

- Hiilineutraalin ja kestävän elonkierron Hämeenlinna-brändin edistämisestä
- Elinvoimaisen maaseudun edistämisestä
- Uuden liiketoiminnan mahdollistamisesta bio- ja kiertotalouteen.

Brändi:

- Hämeenlinnalaiset ovat mukana kotipuutarhojen hiilitutkimuksessa ja tämän tiimoilta on saatu/saadaan mukavasti näkyvyyttä
 - [Hämeensanomat](#) 26.4.2020
 - [Hämeensanomat 2.6.2020](#)
 - Tulossa lisää viestintää tuloksista
 - Some, HAMKin kanavat
 - *haettu Akatemirahoitusta, jossa näkyvyyttä ja tutkimustuloksia luvassa paljon*
- Hämeenlinna on mallikaupunkina hajautetun kaupunkiviljelyn selvitystutkimuksessa, jossa rakennetaan uusia mahdollisuuksia kestävän ruokaketjuun ja yhteisölliseen ruuantuotantoon, työ aloitettu yhdessä kaupungin kanssa (*Kaupunkiviljelystä järkiruokaa, ympäristöministeriö*).
- Kanta-Häme eli Hämeenlinnan maaseutu on yksi pilottikohde Euroopanlaajuisessa maaseudun elinvoima tutkimuksessa (*PoliRural, Horizon2020*).
- Biotalous tutkimusta ja sen roolia Hämeenlinnan alueella on kasvatetty/kasvatetaan moniin eri tavoin.

Elinvoimaa maaseudulle

- Maaseudun yrittäjien kanssa on aloitettu keskustelut toimintatavoista, tarpeista ja mahdollisuuksista, joita ekosysteemyö voisi tuoda alueelle. Tilavierailu ja tutkimusideoiden jalkauttaminen konkretiaan on jo suunniteltu. Toiminnassa mukana MTK-Häme ja Pro-Agria.

Ekosysteemityön innostamana on haettu ja saatu projektirahoitusta, jolla jalkautetaan HAMKin uuteen biomassojen tuotantoteknologiaan liittyvää tutkimusta maaseudun toimijoille. (*Arvoliike, manner-Suomen maaseudun kehittämisraha, Ely*).

Uutta liiketoimintaa

- Ekosysteemityöhön aktiivisesti lähteneet yrittäjät ovat löytäneet toisiaan ja hyödyntäneet tutkimuksen tuloksia uusissa yhteisissä liiketoimintasuunnitelmissaan.
- Tutkimustietoa mm. biohiilestä on saatettu yrittäjien tietoon ja annettu heille asiantuntija-apua mahdollisia uusia avauksia varten.
- Toimittu aktiivisesti Linnan kehityksen kanssa neuvotellen yritysten kanssa ja antaen asiantuntija-apua Bio- ja kiertotalousalan yrityksiä koskeissa sijoittumisneuvotteluissa.

Korona siirsi mm. tilavierailua ja siirsi ekosysteemipalaverit verkkoon. Keskustelu palaverissa sujui kuitenkin ihan hyvin. Hämeenlinnaan suunniteltu ensimmäinen bio- ja digiaiheita yhdistävä open bioeconomy week siirtyi verkkoon (syyskuun lopussa), mutta kyse on silti vahvasti hämeenlinnalaisesta tapahtumasta.

Kerro lyhyesti miten olet suunnitellut jatkaa ekosysteemin vetämistä syyskaudella 2020?

Ekosysteemityössä hyväksi havaitut säännölliset palaverit innokkaiden yrittäjien, Linnan Kehityksen, kaupungin ja muiden yhteistyötahojen kanssa on ollut yksi osa ekosysteemityötä ja jatkunee samalla mallilla. Näkyvyyttä lisätään ja laitetaan sanaa kiertämään, jotta saadaan uusia yrittäjiä mukaan. Ekosysteemityön suunnitelmissa on aikomukseni erityisesti:

- Jatkaa yhteistekemistä
- Vahvistaa osaamiskeskusta
- Kanavoida rahoituksia Hämeenlinnan kestävän biotalouden ekosysteemityöhön

Jatkan yhteistekemistä ja linkittämistä kiertotalouden, kestävän luontomatkailun ja älykkään biotalouden teemoissa.

- Hämeenlinnaan keväällä 2021 järjestettävä, toivottavasti live, open bioeconomy week on iso älykkään ja biotalouden ekosysteemin ponnistus, jolla halutaan brändätä Hämeenlinnaa älykkään biotalouden kaupunkina, joka myös tuo kaupunkiin alan yrityksiä (digi+bio).
- Luodaan matkailuyrittäjille uusia kestäviä palveluita ja ollaan yrittäjien tukena kestävän luontomatkailun osalta.

Vahvistan osaamiskeskusta kiertotalouden, kestävän ruuantuotannon ja biopohjaisten materiaalien tutkimuksen kautta ja pyrin mm. uudistuvan yritystoiminnan ekosysteemin

avulla avaamaan uusia tutkimuksen luomia mahdollisuuksia alueen yritykselle tai houkuttelemaan uusia.

- Selvitetään, lasketaan ja tuotetaan tietoa maaseudun yrittäjille kerrosviljelykonseptista bioyhdisteiden tuottajana ja bioyhdistetä mahdollisesti kaipaavista uusista asiakassegmenteistä (mm. kosmetiikayritykset). Tutkimustietoa jalkautetaan tekijöille ja yhdistetään eri alojen yrittäjiä.
- Toimitaan aktiivisesti More-alueen kiertotalousosaamiskeskuksen kehittämistyössä, erityisesti bioalan tutkimuksen jalkauttamisessa ja innovaatioiden synnyttämisessä (Morecirc – kiertotalouden osaamiskeskus, TEM).
- Hiilipuutarha ja kaupunkiviljelyteemoista haetaan myö liiketoiminta ja etsitään uusia yrittäjiä ja liiketoiminnanlaajentajia mukaan innovoimaan.
- Järjestetään Parkissa työpajoja ja infotilaisuuksia.
- Aktivoidaan HAMKin biotalouteen liittyvä tutkimuspalvelutoiminta etsimään uusia avauksia ja yritysten innovaatiota eteenpäin vieviä toimintamuotoja.
- HAMKin juuri julkistettu Afrikka-toimenpideohjelma ja Afrikkaan suuntautuvat mittavat myönteiset rahoituspäätökset tarjoavat mahdollisuuksia myös alueen yrittäjille Afrikan markkinoiden selvittämiseen keskittyvän toiminan bio-, ruoka- ja maanviljely sekä metsäaloilla Keniassa, Ugandassa, Sambiassa ja Etelä-Afrikassa. HAMKin ja Aallon opiskelijat tulevat vahvasti osallistumaan projekteihin ja tuovat alueelle uudenlaista osaamista. Ekosysteemytyössä. Yhteensä n. 4 M€ suuruiset projektit aloittavat yrittäjyys- ja innovointikoulutukseen selvitetään tämän mahdollisuuden hyödyntäminen alueen yritysten parhaaksi.

Olen mukana ja koordinoin rahoitushakuja, jotka kohdentuvat ekosysteemin osaamisen kehittymiseen ja bio- ja kiertotalouden uusien avauksien löytymiseen tutkimuksen avulla yritysten kanssa

Kerro lyhyesti missä vaiheessa ekosysteemin pidemmän tähtäimen suunnitelma (roadmap) on tällä hetkellä?

Roadmapin päätavoitteet ovat selkeytyneet ja eräänlainen osaamiskeskus ajattelu bio- ja kiertotalouden uusien innovaatioiden ja palvelumallien löytämiseksi on selkeytynyt. Hämeenlinnan alueen kaupunki-maaseuturajapinnan vahvuuksien löytäminen ja kaupungin monimuotoisuuden hyödyntäminen on noussut yhdeksi tavoiteltavaksi aiheeksi. Toimintoja tämän tavoittelemiseksi etsitään ja pyritään aikatauluttamaan.

Millaisia haasteita näet ekosysteemin vetämisessä ja miten näihin haasteisiin voitaisiin vastata?

Yrittäjien laajempi mukaan saaminen ja erityisesti uusien yritysten tai liiketoimintojen haltuun otto potentiaalisista tutkimuksen tuomista avauksista. Tätä työtä tehdään. Näkyvyyttä ei

koskaan liene liikaa ja tätä pitää yhä vahvistaa. Biotalous laajuus aiheuttaa profiloitumisvaikeuksia, jota tulee tehdä resurssien varmistamiseksi. Uusia avauksia kuitenkin nostetaan HAMKin tutkimuksesta ja yrittäjien avauksista ekosysteemin käyttöön.

Millaisia mahdollisuuksia näet ekosysteemin kehittämisessä syksyllä 2020?

Uusia hankerahoituksia haetaan resurssien varmistamiseksi, osaamiskeskusta (mm. kiertotalous, kestävä ruokaketju) brändätään ja rakennetaan. Parkkia hyödynnetään tietoisuuden lisäämiseksi ja yritysten yhdistämiseen. Nostetaan yhä Hämeenlinnaa biotalouden osaajaksi ja tekijäksi

6. UUDISTUVA TEOLLISUUS

Kerro lyhyesti miten työ on edennyt vuoden alusta ja mitä ekosysteemin osalta on tapahtunut? Millaisia vaikutuksia koronalla on ollut?

Yritysten syvähaastattelukierrokselta saadun pohjan perusteella on valittu ekosysteemin toiminnan painopistealueet, joissa korostuu yritysten monipuoliset kehittämistarpeet ja -halukkuus. Samalla ekosysteemin nimeä ehdotetaan muutettavaksi muotoon ”uudistuva yritystoiminta,” joka paremmin kuvaa työn monipuolista sisältöä elinkeinoelämän uudistumisen, monipuolistumisen ja kasvun tukena.

Mukana on nykyisin paljon palvelualan yrityksiä. Korona on kevään ja kesän aikana hidastanut työtä siinä mielessä, ettei fyysisiä yhteisiä kokoontumisia ole voitu pitää. Toisaalta etätyökanavat ovat osin korvanneet fyysisiä kokoontumisia.

Ekosysteemin keskeisin painopiste, MORE:n alueen kehittäminen on edistynyt merkittävästi ja suunnitelmissa on kehittää aluetta entistä monipuolisemmaksi, dynaamisemmaksi ja vetovoimaisemmaksi yritysalueeksi.

MORE on tällä hetkellä noin 860 hehtaarin yritysalue, jossa toimii jo 80 yritystä. Työpaikkoja on syntynyt noin 1400. Tavoitteena on että 2030 -luvulle mentäessä alue kasvaa 1100 hehtaariin ja työpaikat yli 3000:een.

Erityistä huomioitavaa MORE:ssa on:

Suurimmat toimijat ovat laajentaneet 2010 luvun jälkeen runsaasti ja täten sitoutuneet vahvasti alueeseen

- CAN-PACK SA 8000 m² ja nyt yhteensä n.30.000 m² ja yli 100 työntekijää
- ETRA OY, laajennus 9.600 m² ja nyt yhteensä n. 30.000 m² ja n. 100 työntekijää
- TAMMERBRANDS Oy, laajentunut jo kolme kertaa ja viimeisin 17.000 m² yli 100 työntekijää

Viimeisimpänä:

- FIXCEL Oy:llä yli 10.000 m² ja yritys työllistää suoraan ja välillisesti 150 työntekijää
- Fingrid Oy:n logistiikkaterminaali rakenteilla, joka kokoluokaltaan 4000 m²
- Raskoneelle rakentui oma 2500 m² huoltokeskus , joka työllistää n. 30 henkilöä. Kiinteistökehittäjän tavoitteena on laajentaa toimintaa myös naapuritontille 2 vuoden sisällä
- Talliosakkeelle 2500 m² hallit, joissa tiloissa reilut 20 pienyritys- ja yksityistoimijaa. työpaikkamäärä yhteensä n. 40 henkilöä (Tiloista on myyty/vuokrattu yli 70 %)

Uutta tulossa:

Raskaskone rengas - varaosa ja huoltoyritys, joka on suuruudeltaan 1500 m² ja työllistää yli 10 henkilöä

Neuvotteluissa:

- Neuvottelut eri materiaalikäsittelijöiden ja -jalostajien kanssa sijoittumisesta MORE:n kiertotalousalueelle Karanojalle. (Muovi, kumi, tuhka, betoni, metalli). Kyseessä seitsemän eri yritystoimijaa
- Kaasun polttoainejakelijat ovat kiinnostuneet laajentamaan toimintaansa alueella
- Raskas ja joukkoliikenne varikko-/huoltotoimija
- Valokatteiden tuotantoon erikoistunut yritys
- Teollisuusrakenteiden ja komponenttien maalausyritys
- Rakennusten suojaukseen ja puhdistukseen erikoistunut yritys
- Taipaleentie 4:n (Ex-Nanson logistiikkakeskus) neuvotteluissa vuoden 2020 aikana kuusi eri toimijaa logistiikan ja tuotannon yrityksissä.

Kerro lyhyesti miten olet suunnitellut jatkaa ekosysteemin vetämistä syyskaudella 2020?

Ekosysteemityön kärjet on valittu. Ne ovat MORE-elinkeinoalueen kehittäminen, kiertotalous, PARKKI Business Parkin edelleen kehittäminen yhteistyössä mahdollistavan kaupungin kanssa, matkailuelinkeinon edistäminen yhdessä matkailuekosysteemin ja kaupungin kanssa sekä digitalisaation edistäminen (5G, 3 D, robotisaatio jne.). Työtä jatketaan teemoittain näillä aihealueilla.

Kerro lyhyesti missä vaiheessa ekosysteemin pidemmän tähtäimen suunnitelma (roadmap) on tällä hetkellä?

Koronan aiheuttamasta laajasta hämmennyksestä ja muutoksista johtuen myös roadmapia on syytä uudistaa ja tätä työtä tehdään yhdessä ekosysteemiverkoston kanssa. Roadmap on tällä hetkellä siis uudelleen valmistelussa.

Millaisia haasteita näet ekosysteemin vetämisessä ja miten näihin haasteisiin voitaisiin vastata?

Oikeiden yritysten ja ihmisten saaminen mukaan ekosysteemityöhön on haastavaa. Töitä sen eteen jatketaan ahkerasti. Resurssit ovat kuitenkin rajalliset. Ratkaisuna taitava viestintä ja räätälöity ihmisten rekrytointi.

Todellisten liiketoimintamahdollisuuksien ennakkoon tunnistaminen ja niiden pohjalta tehokkaalla viestinnällä ja kontaktoinnilla saavutettava yritysten mukaan saaminen ja sitouttaminen jatkoon. Kun todellista businesta tarjoutuu, on yritys valmis tulemaan mukaan.

Liiketoimintamahdollisuuksien tunnistaminen vaatii systemaattisen tutkimus- ja työpajojen pitämistä sekä kunkin valitun alan ammattilaisten tiivistä yhteistyötä. Tämä prosessi tarvitsee resursseja onnistuakseen.

Millaisia mahdollisuuksia näet ekosysteemin kehittämisessä syksyllä 2020?

Ekosysteemityötä on tehtävä pitkäjänteisesti, mutta vähitellen syntyvät onnistumiset ja hyödyt tulevat esiin. Ekosysteemin kärkien valinta edistää työtä ja konkreettisten toimenpiteiden suunnittelua.

7. ÄLYKKÄÄT PALVELUT

Kerro lyhyesti miten työ on edennyt vuoden alusta ja mitä ekosysteemin osalta on tapahtunut? Millaisia vaikutuksia koronalla on ollut?

Työtä on pyritty fokusoimaan kevään aikana ja pääprojektina on edistetty korkean osaamisen yrityshautomon perustamista yhteistyössä. Tämän lisäksi on jatkettu avoimen Hämeenlinnan edistämistä ekosysteemin kumppaneiden kanssa. Myös erilaisia esityksiä on pidetty virtuaalisesti eri tahoille lukuisia kevään aikana ja luotu tunnettavuutta Hämeenlinnan ekosysteemi-työlle.

Myös kaupunkien innovaatiotoimintaa on edistetty Hämeenlinnan osalta. Korona on vaikuttanut jossakin määrin kokonaisuuden edistämiseen erityisesti kumppaneiden osalta. Vaikka etäkokouksia on pidetty menestyksellisesti, on konkreettisten asioiden edistäminen kumppaniverkostossa ollut osittain haasteellista. Kaikilla toimijoilla on mennyt aikaa oma toiminnan uudelleen organisointiin koronan vuoksi ja siksi ydintoiminnan ulkopuolella olevien asioiden edistäminen on hidastunut.

Alla muutamia esimerkkejä toiminnasta:

- Yrityshautomo 4.0: yrityshautomotoiminnan valmistelu käynnistetty ja etenee (kaupunki, linnan kehitys ja Hamk). Toimintakonseptin syvällisempi rakentaminen on käynnissä (alustavat suunnitelmat konseptista tehty) ja lisäksi niin kumppanuuksien kuin rahoituskanavienkin selvittäminen on käynnistetty.
- Edtech testbed-hankehaku EU:ssa valmisteltu ja jätetty komissioon yhdessä Norjan, Saksan ja Ruotsin kanssa (luodaan kansallista oppimisen testilabraa asiakkaiden ja yritysten väliin). Hankehaku kytkeytyy yrityshautomotoimintaan siten, että startupit olisivat keskeinen osa testbed-toimintaa tavoitteena luoda kansallinen testbed-keskus Suomeen ja Hämeenlinnaan.
- Uutinen julkaistu ja Hämeenlinna nostettu esiin komission Open source -yksikön uutisiin. Hyvin laaja levikki ympäri Eurooppaa.
 - <https://joinup.ec.europa.eu/collection/open-source-observatory-osor/news/business-opportunities>
- Esitykset BSSSC (Spring Youth Event 2020) seminaarissa Puolassa Education and Future ja Digitalization after Corona.
- Hämeenlinnan innovaatiotoiminnan ekosysteemin lobbausta TEM:iin (rahoitusta innovatiivisille ammattikorkeakoulupaikkakunnille).
- On tehty avoimen Hämeenlinnan ja avoimen lähdekoodin lobbaamista Euroopan komissiolle sekä Euroopan Avoimen lähdekoodin business-yhdistyksen jäsenille (teknologia suvereniteetti).
- Järjestetty HAMK tietotekniikan opiskelijat ja opettajat OS ja avoin teknologia kysymyksiä ja vastauksia tilaisuus.

- Ekosysteemisparrausta HAMKin Osiris-hankkeeseen (Silver Economy hanke).

Kerro lyhyesti miten olet suunnitellut jatkaa ekosysteemin vetämistä syyskaudella 2020?

Fokusointia jatketaan ja pyritään kiihdyttämään toimintaa ennen mahdollisen ja todennäköisen uuden korona-aallon ja rajoitusten alkamista. Pyritään suunnittelemaan ja edistämään sellaisia avoimen lähdekoodin ratkaisuja, jotka sopisivat Hämeenlinnan kaupunkiin ja sen tarpeisiin parhaiten. Lisäksi pyritään edistämään yhteishankintoja avointen ratkaisujen alueella kustannussäästöjen aikaansaamiseksi. HAMK:n kanssa jatketaan rahoitusmahdollisuuksien kartoittamista ekosysteemin teemoja edistäviin osa-alueisiin. Ollaan mukana kaupungin digitalisaatiota edistävissä projekteissa.

Kerro lyhyesti missä vaiheessa ekosysteemin pidemmän tähtäimen suunnitelma (roadmap) on tällä hetkellä?

Keskeisiä tavoitteita on vuonna 2020 ja 2021 on:

- Korkean osaamisen yrityshautomon perustaminen yhteistyössä
- Avoimen Hämeenlinnan edistämisen jatkaminen ja siihen liittyvien roadmapin asioiden edistäminen
- Alueen vaikuttajien informoiminen ja tiedottaminen ekosysteemityön tärkeydestä ja kriittisyydestä alueen elinvoimalle

Millaisia haasteita näet ekosysteemin vetämisessä ja miten näihin haasteisiin voitaisiin vastata?

Iso haaste syksyille 2020 on koronan mahdollinen toinen aalto erityisesti konkreettisten asioiden edistämisen kannalta. Samoin konkretian aikaan saaminen eri osapuolien toimintaan ilman, että on osana kyseisen organisaation operatiivista henkilökuntaa. Kommunikaatiota ja viestintää tulee jatkaa määrätietoisesti fokusalueilla entistäkin tehokkaammin. Yleisviesti on saatu perille eri osapuolille, joka helpottanee myös konkretian syntymistä.

Millaisia mahdollisuuksia näet ekosysteemin kehittämisessä syksyllä 2020?

On saatava aikaa konkreettisia edistysaskelia keskeisissä tavoitteissa. Näin saadaan aikaa imua niin olemassa olevien asioiden edistämiseksi kuin myös uusille avauksille. Myös rahoitusten hakua tulee jatkaa eri kumppaneiden toimesta ekosysteemissä.

8. MAHDOLLISTAVA KAUPUNKI

Kerro lyhyesti miten työ on edennyt vuoden alusta ja mitä ekosysteemin osalta on tapahtunut? Millaisia vaikutuksia koronalla on ollut?

Työ on lähtenyt käyntiin vauhdikkaasti. Yksi merkittävä alkuvuonna aikaansaatu ponnistus oli Parkin toiminnan käynnistyminen, mikä kuvastaa hyvin mahdollistavan kaupungin olemusta: yksi paikka, joka kokoaa yhteen erilaisia resursseja erilaisiin tarpeisiin mahdollisimman matalalla kynnyksellä.

Parkista muodostui nopeasti mahdollistava kaupungin fyysinen ilmentymä. Kootaan ihmiset koolle ja tehdään yhdessä positiivisella asenteella. Tarvittaessa apu ja tuki on saatavilla helposti yhdestä paikasta.

Ulko tullut ”luova tuho”, korona sekoitti pakan hetkellisesti ja mullisti jokaisen ekosysteemin ja ekosysteemiverkoston prioriteetit. Hämeenlinnan kaupungin ja muiden toimijoiden valmius ottaa käyttöön olemassa olevat digitaaliset etätyöskentelyvälineet ja joustavan suhtautumisen kautta toimintaa on pystytty jatkamaan.

Kerro lyhyesti miten olet suunnitellut jatkaa ekosysteemin vetämistä syyskaudella 2020?

Syksyn aikana mahdollistava kaupunki osallistuu vahvasti yhteiseen kehittämiseen ja auttaa etsimään uusia yhteistyön rajapintoja.

Mahdollistavan kaupungin keskeisempiä rooleja ovat koordinointi, viestintä, avoimuuden tukeminen ja yhteisen arvонуonnin mahdollisuuksien osoittaminen, luominen ja tukeminen.

Avoimuudella, luottamuksella ja vuoropuhelulla ekosysteemiverkostojen ja päätöksentekokoneiston välillä mahdollistava kaupunki edistää elinvoimainen asumiskaupunki päämäärän saavuttamista.

Ekosysteemeissä on käynnissä muun muassa alla esitellyt kolme keskeistä projektia, jotka osaltaan edistävät edellä mainittuja keskeisiä tehtäviä ja joiden pohjalta tullaan esittämään toimenpiteitä:

a) Skenaariotyö ja elinvoiman elvyttäminen

Skenaariotyöllä etsitään yhdessä ratkaisuja ja tehdään valintoja kaupungin talouden tasapainottamiseksi, mutta myös elinvoiman elvyttämiseksi akuutin koronakriisin jälkeen. Haastamme omaa organisaatiotamme sekä yhteistyökumppaneitamme, verkostojamme sekä kuntalaisia etsimään ratkaisuja yhdessä. Mitkä ovat Hämeenlinnan vahvuudet ja missä piilee vielä uudenlaista potentiaalia?

Innovaatiokaupunki Hämeenlinna –hankesuunnittelu

Hämeenlinnaan suunniteltu innovaatio-osaamiskeskittymä tukisi uudennlaisilla avauksilla ja yhteistyöllä yritysten uudistumista ja kasvua kohti kestävämpää alueellista elinvoimaa. Uudistuminen edellyttää soveltavaa tutkimusta sekä uuden tiedon ja osaamisen siirtämistä

yrittäjien ja yhteiskunnan käyttöön mahdollisimman mutkattomasti. Pääpainopisteinä bio- ja kiertotalouden älykkäät ratkaisut sekä älykäs ja avoin teknologia.

b) Yrityshautomokonsepti yhdessä muiden ekosysteemien kanssa

Turvallinen matalan kynnyksen ympäristö ennen kaikkea IT- ja muun korkean osaamisen aloille innovatiivisten ideoiden sparraamiseksi sekä liiketoimintakonseptien synnyttämiseksi, kaupallistamiseksi ja kehittämiseksi.

c) Uudenlainen työelämä

Työelämän muutos on ottanut korona aikana ison harppauksen kohti monimuotoisuutta. Kaupunginhallitus on päättänyt luopua kaupungintalon peruskorjauksesta ja rakennus asetetaan myyntiin. Tulevissa toimitilaratkaisuissa tullaan huomioimaan etätyömahdollisuudet. Hyödynnämme muutoksen ja kehitämme työn tekemisen tapaa yhteistyössä kumppanuuksiemme kanssa. Paluuta koronaa edeltävään aikaan ei enää ole.

- Parannamme työn tuloksellisuutta
- Uudistamme työn tekemisen tapaa osana Työn ilo –konseptia sekä toimintakulttuurin uudistusta
- Kehitämme etätyötä
- Vauhditamme digitalisaatiota
- Osallistamme henkilöstöä työn ja kulttuurin uudistamiseen sekä sitä kautta säästötavoitteiden saavuttamiseen

d) Kunta24

Valmisteltavan Kunta24 -konseptin tavoitteena on digitalisaatiota, robotiikkaa ja automatisaatiota hyödyntäen tarjota mahdollisimman kattavasti kunnan palveluita kellon ympäri vuoden jokaisena päivänä. Tarvittaessa kehitetään kokonaan uudenlaisia toimintatapoja ja palveluita niin, että henkilöstöllä on entistä paremmat edellytykset keskittyä toiminnan ja palveluiden suunnitteluun sekä kehittämiseen.

Esimiehiä ja henkilöstöä osallistetaan ja koulutetaan Kunta24-konseptin suunnitteluun sekä jalkauttamiseen. Prosessissa hyödynnämme oman osaamisemme lisäksi kumppaneidemme ja verkostojemme asiantuntemusta.

Taustalla on rohkea ajatus siitä, millainen kunnasta palveluineen muodostuisi, jos se rakennettaisiin alusta saakka nyt ja millaisia muutoksia se edellyttäisi lainsäädäntöön? Konseptin hankkeistamiseen haetaan ulkopuolista rahoitusta.

Kerro lyhyesti missä vaiheessa ekosysteemin pidemmän tähtäimen suunnitelma (roadmap) on tällä hetkellä?

Roadmap jalostuu yhteistyössä ekosysteemiverkoston kanssa. Varsinkin muuttunut toimintaympäristö edellyttää suunnitelman päivittämistä.

Millaisia haasteita näet ekosysteemin vetämisessä ja miten näihin haasteisiin voitaisiin vastata?

Kaupungin tiukka taloustilanne on ykköshuoli. Elinvoimatyön merkitystä on avattava lisää, sillä tiukassakin taloustilanteessa on kehitettävä kaupunkia ja satsattava suunnitelmallisiin hankkeisiin ja toimenpiteisiin. Talous ei tasapainotu tai kaupunki kehity elinvoimatyöstä luopumalla.

Millaisia mahdollisuuksia näet ekosysteemin kehittämisessä syksyllä 2020?

Yhteistyön tiivistyminen on ollut kuluvan vuoden yksi positiivisimpia huomioita. Ekosysteemit toimijat ovat hioutuneet yhteen ja löytäneet yhteisiä intressejä sekä hankemahdollisuuksia aivan uudella tapaa. Tämän edistäminen ja eteneminen on yksi loppuvuoden tärkeitä mahdollisuuksia, johon on tartuttava ja jota on vaalittava.